ובשבילי שאיני טייס. המפקדים יודעים יותר ממני."

הרחק מלמטה חלפו נקודות ירוקות, חו־מות, לבנות. האדמה.

•

בזה אחר זה חוזרים המטוסים לבסיס. הם נוגעים בקלילות בנתיב־"החנייה", מקפצים קלות ונעים לעבר המוסכים.

מפקד הבסיס ניצב ליד חלון משרדו ורו־אה אותם נוחתים. אחד... שניים... שלושה... שבעה... האחרון... בסדר. הכל בסדר. כולם חזרו.

בבסיס נחשב נחצ"ה לקצין חרוץ. החייב בבסיס מטוסי מוסקיטו מורכבים לא רק מטיסה ומבילוי בנעימים. הוא מאמן טיי־סים חדשים, ערוך דינים וחשבונות, ועונד יום אחד בשבוע סרט כחול ועליו הכתובת קצין תורן.

אבל בבית, בקרית משה, ירושלים, נחשב נחצ"ה לגיבור. וכל משפחתו לוקה בהע־רצת־"גיבורים. יותר מכל מעריצה אותו אחותו הקטנה, רינה, החושבת את ביקורי־אחיה בבית לימי חג. כל חבריה בבית הספר ובאולפן הבלט יודעים שאחיה טייס. היא עצמה מתמחה בזיהוי טפוסים שונים של מטוסים ומרבה לקרוא ספרים על כל הקשור בטיסה.

מדי פעם בפעם מבקר בבית משפחת נחצ"ה גם יוסקה. גם הוא זוכה להערצה: הרי הוא ידידו של נחצ"ה ונוסף. יותר מכל אוהבת רינה הקטנה לשחק עם יוסקה דמקה — מפני שהוא תמיד מניח לה לזכות.

•

הטייסים קמצו לתוך גיים וחזרו לבסיסם, להתקלח, להתגלח ולהתלבש. הם טסו, זר־קו את מצוקותיהם, מילאו את תפקידם, עתה ד"ו חופשיים.

המטוסים נשארו במוסכיהם. עתה טיפסו לתוכם אנשים מסוג אחר, זחלו על כנפי־הם, פתחו את כרסם.

אנשים חדשים אלה לא היו לבושים במע־לי־עור. על חולצותיהם לא התנוססו כנ־פיים. גם לא היו להם מצנחים ומשקפיים. הם היו מלוכלכים, מגואלים בשמן. בידי־הם נשאו מברגים, מכשירי־חשמל, כל מיני כלים אחרים.

הם עברו על פני המטוס, מן האף עד הזנב, בחפשם פגמים, הקשיבו, דפקו על הדפנות, מיששו. הם היו האנשים שדאגו לכך כי המטוסים האלה יהיו תמיד מוכנים לפעולה. עליהם הוטל התפקיד לדאוג שה־מטוס יוסיף לטוס.

מעולם לא טסו בהם. אך הם הכירו אותם לא פחות מאשר הטייסים עצמם. לפעמים, אף יותר. כל בורג, כל מסמר, כל חור. והם לא אהבו אותם פחות. לפעמים אף יותר.

•

עזרא אליהו בא ממזרח, לפני שלש שנים, עם העליה הגדולה, דרך קפריסין. מאז נשאר מאוהב — במטוס. הוא היה סקרני — מה מטים צטורי־פלדה אלה ז (עוד בילדו־תו, שבר את כל הצעצועים כדי לדעת מה בתוכם).

החיים בישראל היו קשים. לאביו לא היתה עבודה. אחיו הבכור, מנשה, שרת בחיל־האויר. על עזרא היה לעבוד, להרויח לחם לאמו ולאחיותיו. היו לו שש אחיות בגיל בית־הספר.

מנשה דיבר עם מפקדו, בבוקר בהיר אחד הופיע עזרא במוסך, כשוליה. בעינים סקו־חות לרווחה הסתכל במטוסי הענק. מעולם לא שיחק בצעצועים כה גדולים. כן, זה היה מקומו.

הזמן טס במהירות גדולה אף ממהירות המטוסים. עתה עזרא הוא איש מקצוע — בחור חסון, בן 19.

כשקיבל הוראה להתייצב לשירות צבאי, מילא אחרי הפקודה, מצא את עצמו באותו מוסך, משחק עם אותם צעצועים גדולים. הם

לבוש כבד. נחצ"ה ויוסקה לובשים את מדי הטיסה. את המצנחים אין לשכוח. זה קצת מקשה — אבל זה חשוב.

נשף במחנה. יוסקה רוקד עם החיילת תלי. הפעם הם התחפשו לאזרחיות יוסקה עדיין רווק — מצב מצויין לטייס.

קונצרט בבית. רינה מכבדת את אהיה נחצ"ה בנגינה. האחות התחפשה לחיילת. הטייס הוא הגיבור בבית וחבריו מלכים.

לזמן ארוך לאחר שיסיים את לימודיו. היו גם מקרים כאלה.

גם יוסקה רצה להיות טייס. את המטוסים הראשונים ראה ברוסיה, אליה נמלט עם הוריו מפולניה הכבושה על ידי הנאצים. היו אלה מטוסי שטורמוביק מקושטים בכו־כבים אדומים.

כנפי המטוסים שראה יוסקה מאוחר יותר, מעל למחנות המעצר בקפריסין, היו מקו־שטות בעיגולים אדומים־"לבנים־"כחולים והז־כירו לו מטרות של לונה־פארק. הוא נשבע שיום אחד לכשיגדל, ינהג במטוסים מקו־שטים במגן דוד כחול.

הוא גדל. אך חלומו לא התגשם. הוא לא הפך לטייס. הוא סיים רק קורס של

חיל רפואה

הרפואה יוצ

אלוף־משנה אברהם עצמון נראה בדיוק כפי שנראה הגנרל האירופי הטיפוסי: מוצק, גלוח־ראש, על כתפים רחבות ושופע בטחון עצמי. האיש העומד בראש חיל־הרפואה של צבא־ההגנה־לישראל קי־בל את הכשרתו כקצין־רפואה, מ־התחלת מלחמת־העולם השניה ועד סופה.

כיום מוטל עליו התפקיד לשמור על בריאותם של חיילי צה"ל ולדאוג שאנשי חילו יהיו מסוגלים להגיש טיפול רפואי לכל חייל, בכל התנאים.

במלחמות שהיו עד כה נפל הפצוע קרבן לתהום שהפרידה בינו לבין הרופא בעורף. אחוז גדול מאוד של פצועים מת בדרך משדה־"הקרב לבית־"החולים. כיום הונח גשר מעל לתהום: הרפואה יוצאת לחזית. אומר המפקד:

•

„כדי לעשות זאת, מלוים חיי־לי חיל־הרפואה את הלוחם בכל מקום שהוא עלול להיפגע בו. פירוש הדבר שהחובש, המצורף למחלקה או לפלוגה הלוחמת, חייב להיות לוחם ככל חייל אחר. בצאתו לפעולה נושא הוא גם נשק אישי וגם חגור של חובש."

•

המחלקה קיבלה הוראה להיות מוכנה ליציאה. הפעם, הודיע המפקד, יהיו ב־שדה לסידרת־האימונים של שבוע ימים ועל כל אחד לעשות את ההכנות לכך. מיסדר יציאה: בשעה 08.00.

החיילים התגודדו, החלה ההכנה. כל אחד בדק את ציודו, הידק רצועות, משך רימתה. במחלקה של צנחנים, תלוי הרבה מאוד בביקורת קפדנית של הציוד.

אנשי המחלקה סיימו כבר את ההכנות, אולם יעקב מסילתי עוד המשיך לטפל בציודו. כי מלבד הציוד הרב והמסובך של כל צנחן, היה עליו להכין גם את ציודו הרב לא־פחות של חובש מחלקתי.

במטוס ישבו החיילים צמודים זה לזה, שקועים כל אחד במחשבתו. עוד מעט יגיעו מעל לשטח הצניחה — והמיבחן, שאינו הוסך שיגרתי לעולם, יתחיל.

האור האדום ניצנץ ונעלם. במקומו נדלק האור הירוק. אחד אחד זינקו החיי־לים מבעד לדלת־"המטוס הפתוחה. תו־רו של יעקב בא; הוא עצר את נשימתו, זינק.

על הקרקע כבר הסתדרה המחלקה. יעקב בדק את ציודו בדיקה חטופה ומיהר אל המחלקה. חייל אחר יכול אולי לחשוב על כמה דקות מנוחה אחרי הצניחה, אך יעקב חייב היה לרוץ ולברר אם לא נפגע מישהו בשעת הירידה.

ביום השני קרה אסון — אחד מאותם האסונות אשר לא תמיד ניתן למנעם באימונים. אחד החיילים נפצע מ־צרור של מקלע בבטן. יעקב רץ אליו, עשה לו תחבושת־בטן, הוסיף לה שני משולשים. כעבור שעה קלה העביר את־בונלס את הפצוע לבית־"חולים ולשולחן הניתוחים.

יעקב מסילתי המשיך באימונים עם ה־מחלקה. נותרו לו עוד חמישה ימים של אימונים, חמישה ימים של חיי חיל־רגלים בשדה.

•

„לכן, לא מספיק שהחובש ידע איך להגיש עזרה ראשונה. הוא חייב לדעת איך לנוע בשדה, להכיר את תנאי הלחימה. לע־תים קרובות חייב הוא גם לי־טול לידיו אחריות פיקודית. על כן לא מספיק שהוא יהיה חייל פשוט."

•

הכיתה הסתדרה בואדי: מפקד־הכיתה בראש, אחריו הרובאים ובסוף חוליית־קדימה, לעבר גבעה־סלעית נמוכה. לרגלי הגבעה נתקלה באש־"רובים של האויב. ה־חיילים התפרשו בשרשרת, הסתערו על עמדות האויב ברובים מכוונים. כעבור חצי שעה של קרב, היתה הגבעה בידי המס־תערים.

היה זה תמרון רגיל ביותר, שכמוהו נערכים בכל קורס של מפקדים קרביים. ההבדל היחידי היה בהרכב האנשים שהש־תתפו בו: לא היו אלה מועמדים למיקוד קרבי כי אם חובשים שנשלחו לקורס־ממושך. בצאתם לקורס, תיארו רוב ה־חובשים לעצמם כי יבלו כמה שבועות ב־אולמי־הרצאה, יקשיבו לשיעורים מעניינים של תיאוריה רפואית. במקום זה מצאו את־עצמם בקורס צבאי מובהק, שמטרתו להפוך כל אחד מהם למפקד קרבי. הלימודים ב־הגשת עזרה־ראשונה וברפואה צבאית היוו רק חלק מהקורס.

•

„אולם לא רק החובש מגיש עז־רה בשדה. הפצוע מועבר במהי־רות האפשרית לתחנת־האיסוף ה־

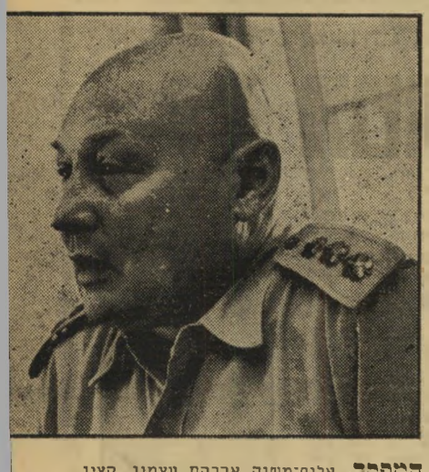

המפקד. אלוף־משנה אברהם עצמון, קצין הרפואה הראשי, האיש האחראי לכך שהחובש והרופא יהיו שם, לכשיצטרך אותם החייל, להגיש לו כל טיפול בכל תנאים שהם.

החובש. יעקב מסילתי, חובש מחלקתי ב־חיל הצנחנים — איש קרבי כחבריו במחלקה.

התפקיד. המחכת המשסעת עשתה את שלה. עתה עושים החובשים את שלהם. הם מוביליו את חברם הפצוע לנקודת־הריכוז ה־פלוגתית בשדה. משם יובל לתחנות האיסוף